

ŠENTJOŠT

Narava od pradavnine do danes

V dvorani kulturnega doma v Šentjoštu je bila že drugi zapored na ogled zanimiva prirodoslovna razstava, ki jo je pripravil mladi zbiralec žuželk in fosilov, sicer pa učenec Srednje veterinarske šole Gašper Tomine iz Kurje vasi. Razstava, ki so jo še z nekaj drugimi prireditvami pripravili ob Dnevu državnosti, bi po obsegu in zanimivosti razstavljenih eksponatov čisto lahko bila stalna zbirka slehernega prirodoslovnega muzeja. Tu so bili najrazličnejši fosili, ujeti v dolomitske kamenine, kače kože, okostja poginulih živali, »kompoti« z živalskimi zarodki, lupine morskih školjk in polčev, zbirka žuželk (celo skarabej iz Kameruna), če naštejemo le delček razstavljenih eksponatov. Za popostritev je Gašper To-

minc razstavil še nekaj akvarijev in terarijev z živimi živalskimi primerki in zbirko zdravilnih zelišč, ki jo je pripravil skupaj s svojo babico Tilko. Več kot poučna razstava pa je imela tudi pravšnjo likovno opremo: risbe dinosavrov in njihovih pradavnih sorodnikov. Seveda so tudi te delo spretnih rok Gašperja Tomina.

B. VRHOVEC

Kekec to pot kar na prostem Iskrečna zahvala

V sklopu Tedna kulture, ki so ga pripravili ob tretji obletnici osamosvojitve Slovenije, so šentjoški gledališčniki pripravili tudi reprizo dramtiziране Vandotove povesti »Kekec«. Namesto dvorane v vašem kulturnem domu, kjer so prvič postavili na oder »Kekca«, so pod vodstvom režiserja Alojza Oblaka to pot nekoliko prirjeno igro uprizorili kar na prostem – v gozdiču tik ob brunarici na Griču. Naravno okolje je omogočalo šentjoškemu gledališčnikom, da so si lahko privoščili tudi nekaj pravih živali, številno občinstvo pa je uživalo ob sceni na prostem, ki je do zdaj ni bilo vajeno.

B. Vrhovec

Zahvala

Ob otvoritvi 2. Naravoslovne razstave, se zahvaljujem KUD Ivan Cankar Šentjošt, Janezu Demšarju, Špeli Grdadolnik za uvodne besede, še posebej pa bifeju Studenec iz Vrzdence za njegovo sponzoriranje razstave.

Gašper Tomine

Obvestilo nekdanjim učencem šole Preserje

Decembra tega leta praznuje osnovna šola Preserje svojo 140 letnico in v teh častitljivih letih je šolo obiskovalo veliko število učencev. In kot se spodobi, bo ob takšni obletnici izšla tudi knjiga v obliki kronike.

Spomini na otroška in šolska leta so nedvomno med najlepšimi, spominjamo se naših učiteljev in ravnateljev, predmetov, ki smo jih imeli radi, soščolcev, izletov, krožkov..., skratka vse to bi radi zbrali v tej šolski kroniki, ki bo opisovala šolsko podobo od leta 1854 dalje.

Zato vlijudno prosimo vse nekdanje učence preserske osnovne šole, da čimprej na naslov šole – Osnovna šola Preserje 61352 Preserje tel. 631-028 pošljete svoje pisne spomine ali zapiske, veseli pa bomo tudi slik s šolskih izletov, imen učencev, vaših soščolcev, skratka gradivo, ki bi moralo najti mesto na straneh šolske kronike.

Knjiga ne bo imela velike naklade, zato si jo lahko zagotovite s prednaročilom in nakazilom

1.500,00 SIT na žiro račun 50101-603-50108 najpozneje do konca meseca septembra.

OSNOVNA ŠOLA PRESERJE

Iskrečna zahvala

Kolektiv vrtca Vnanje Gorice, Brezovica, Notranje Gorice, Podpeč in Rakitna se zahvaljuje sponzorjem: Samoterstvo Vogler, Paviljon, Casino Ljubljana, Okrepčevalnica Nina, Wistock Brezovica, Karin d. o. o. Kranj, Minimarket NANA in Gostilna pri Zgorjem Kernu za prejeta denarna in materialna sredstva. Z njimi smo popostrili dejavnosti ob zaključkih šolskega leta, obnemem pa nabavili VIDEOTEHNOLOGIJO, ki jo bomo uporabili pri delu z vzgojitelji, otroci in starši.

Posebej pa se zahvaljujemo Mesarji Lajči, ki nam je s svojimi sredstvi v vrtcu Notranje Gorice zgradila nov otroški peskovnik.

Vodja DE Vnanje Gorice
Alja Kuk

Obvestilo

Imate veselje do plesa, petja in prijetne družbe in vam ni vseeno, da to zamudite? Foklorna skupina Dolomiti z Dobrove vas vabi k vpisu vsak ponedeljek v septembru in oktobru ob 20.30 uri v dvorano Zadrugnega doma na Dobrovi.

Galerija Ilirija predstavlja

Po prvi septembrski razstavi skulptur Nevenke Kraiger, bo do 4. oktobra na ogled razstava slik Therese Plank. Razstavo in otvoritveni koncert so galeristi Ilirije pripravili skupaj s koncertno agencijo Klemen Ramovš management. V oktobru se bo s keramiko predstavila skupina M-art iz Ljubljane.

Tečaji nemščine

Ljubljana, Eipprova 15, tel. 26 65 84, 21 33 04

E 92
AKTUALNO!

TEČAJI NEMŠČINE

Irena Jesenšek, Eipprova 15,
Ljubljana

telefon 26 65 84
ali 21 33 04

Ne zamudite vpisa!

ŠOLT
C. 27. aprila 31,
Ljubljana
Tel.: 268-128
271-187

Uradne ure:
vsak dan od 8.00 do 16.00
petek in sobota do 12.00

Vabimo vas k vpisu v tečaje
tujih jezikov.

ANGLEŠČINA
ITALIJANŠČINA
FRANCOŠČINA
ŠPANŠČINA
NEMŠČINA

Pričetek 10. oktobra.

Še posebej ugodne cene za
študente po zaslugi ŠOU!

MI MED SEBOJ...

Zbadljivka, uganka ali opozorilo?

Na steni podhoda pruskega mostu je zanimiva, pestra zbirka grafitov. Vse kaže, da so mnogi zaupali svojo občutja, stiske in probleme tej steni na samotnem kraju na bregu Ljubljanice.

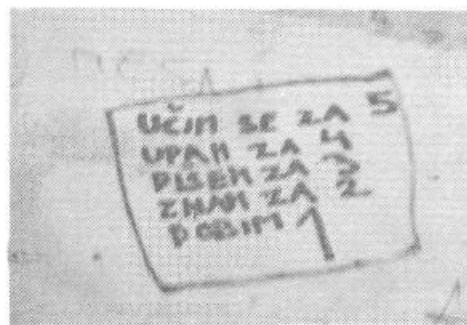
Se posebej sem postal pozoren na grafit »UČIM SE ZA 5, UPAM ZA 4, PIŠEM ZA 3, ZNAM ZA 2, DOBIM 1«; pojavil se je pred koncem letošnjega šolskega leta. Zdelo se mi je, da je odraz takratnega šolskega razpoloženja. Nisem ga pa razumel. Morda je neke vrste zbadljivka, šaljska ali uganka. Preko poletnih počitnic so se pojavili novi grafiti, toda ta je ves čas ostal in je tudi še sedaj ob začetku novega šolskega leta.

Več gimnazijalcev sem vprašal za mnenje, kaj naj bi pomenil ta grafit. Smejali so se, češ, stvar je zelo preprosta in mi omenili, da gre za tiste »odštekan« profesorje ali profesorice. Razložili so mi, da se pripeti, ko se nekateri profesorji in profesorice na poseben način izživljajo na »ubogimi študenti«. Nisem pozabil na svoja »težka« leta in na naše takratne težave. Zato sem obzirno vrtal, dokler se niso odprli kot zrele sadeže.

Stvar je zelo preprosta, so mi dejali. Za kontrolko se doma »nagulimo« vso snov, ki smo jo obdelali v šoli in naj bi prišla v poštev za naš preizkus znanja iz tistega predmeta. Zgodi se pa nekaj nepričakanega, profesorica nas preseneti s snovjo, ki jo v šoli še nismo predelali... No, in tako se učim za pet, dobim 1...

Spomnil sem se na iskrico, ki sem jo prebral, da so izpiti strašni za najbolj pripravljene, kajti največji bedak lahko vpraša več, kot lahko odgovori najmodrejši človek.

Tudi moj znanec pedagog me je opozoril na zelo neprijetne posledice »takih preizkusov«. Resnici na ljubo pa moram povedati, da so zelo lepo govorili o prijaznih, nekaterih strojih, vendar pravičnih profesorjih in profesorih. Seveda so pa tudi izjeme.

Začnimo novo šolsko leto optimistično in se spomnimo tudi grafitov: »SOLZE V OČEH, MISLI O LEPIH REČEH«. Hkrati pa sem tudi prepričan, da tisti »UČIM SE ZA PET...« ni zbadljivka, porogljivka ali uganka in mu je treba resno prisluhniti.

STANE LENARDIČ

NA OŠ DOBROVA

Raziskovali so neionizirana elektromagnetna sevanja in njihov vpliv na organizme

Ko govorimo o onesnaženosti okolja, večina ljudi pomisli na odpadke, biocide, onesnaženost zraka in vode, radioaktivne odpadke... Zavedati pa se moramo, da se je prej naštetim ekološkim onesnaženjem pridružilo tudi neionizirano elektromagnetno sevanje, ki ga pri svojem delovanju oddajajo vse številnejši električni aparati.

Pred desetletji še pomislili nismo, da bi utegnili biti tudi ta sevanja zdravju škodljiva, danes pa so nekateri biološki vplivi že raziskani. Ugotovljeno je, da so ti odvisni predvsem od frekvence in z njo povezane valovne dolžine, jakosti električnega in magnetnega polja, delovnih pogojev vira sevanja, časovne izpostavitve ter funkcionalnega stanja in individualne občutljivosti organizma.

Skupina učencev iz obeh osmih razredov (Petra Bricelj, Matej Bogataj, Lada Drobež, Irena Gubanc, Gorazd Grkman, Sandi Kegu, Katja Plečnik, Matevž Plestenjak, Nina Suhadolnik, Janez Zalaznik in Katarina Žerovnik) se je v zadnjem šolskem letu spoprijela z izredno zahtevno raziskovalno nalogo, v kateri so se seznanili, kolikšna so neionizirana elektromagnetna sevanja, ki jih oddajajo obdelovalni stroji v tehnični učilnici, računalniki s katerimi delajo v računalniški učilnici, ter visokonapetostni daljnovodi v bližini šole. Iz najnovejših literatur so črpal podatke in se seznanjali z izsledki najnovejših raziskav o vplivu neioniziranih elektromagnetnih sevanj na dogajanja v organizmih na celičnem nivoju (prehod snovi in informacij skozi celično membrano, mehanizmi interakcij delcev z različnimi el. naboji) in na nivoju organizma kot celote (površinske naelektritve, vrtničasti tokovi).

V različnih fazah raziskovanja je mladim raziskovalcem in njihovima mentoricama (Marinka Zdešar in Vidojka Gerbič) prijazno s strokovnimi nasveti pomagal strokovnjak Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje (SIO) dipl. ing. g. Peter Gajšek. V standardnih razdaljah od izvorov neioniziranih elektromagnetnih sevanj je z verificiranim merilnim instrumentom za merjenje električnih in magnetnih polj ta polja izmeril. Učenci so dobljene vrednosti električnih in magnetnih polj statistično obdelali. Primerjali so svoje rezultate s standardi in priporočili za še dopustna neionizirana

elektromagnetna sevanja v Nemčiji, ZDA in na Švedskem.

Zelo strogi so švedski standardi za dopustna elektromagnetna sevanja računalniških prikazovalnikov, pri katerih naj bi jakost magnetnega polja v razdalji 30 cm od zaslona ne preseгла 25nT (nano Tesla). Pri nabavi novega monitorja bi moral kupec zahtevati certifikat pooblaščenega ustanove, pri nas n. pr. Slovenskega instituta za kakovost in meroslovje (SIO), kajti nalepka »low radiation« še ne zagotavlja uporabniku minimalnega izpostavljanja neionizirnemu elektromagnetnemu sevanju pri uporabi računalnika.

Raziskava je pokazala, da se tudi sevanja električnih strojev različnih proizvajalcev, ki jih uporabljamo za isti namen precej razlikujejo. V splošnem pa oddajajo električni obdelovalni in gospodinjski stroji v bližini dokaj močno elektromagnetno sevanje, če ga primerjamo s tistim, ki ga lahko izmerimo v bližini računalniških monitorjev. Potrošniki, ki se v prihodnosti gotovo ne bodo marali po nepotrebnem izpostavljati neionizirnemu elektromagnetnemu sevanju bodo segali po el. aparatih, ki le tega oddajajo manj.

Meritve električnih in magnetnih polj visokonapetostnih daljnovodov so lepo pokazale, kako le-ta upadajo s kvadratom oddaljenosti. Ker pa je še posebej magnetno polje s sedanji gradbenimi materiali nemogoče učinkovito zmanjšati, se predvsem na Švedskem odločajo za gradnje v večjih oddaljenostih od visokonapetostnih daljnovodov.

Raziskovalna naloga je zahtevala od učencev poglobljanje na področju fizike, tehnike, biologije in računalništva. Po nagnjenjih so si učenci izbrali področje za obdelavo, na koncu pa smo iz vseh delov sestavili svojevrstno raziskavo neioniziranih elektromagnetnih sevanj in njihovih vplivov na organizme.

Mentorici mladih raziskovalcev:
Marinka Zdešar in Vidojka Gerbič

ODSLEJ V KAMNIKU POD KRIMOM 204

telefon 631-180

Tečaj za šoferske izpite kategorij A, B, F in H v osnovni šoli Preserje enkrat mesečno. Pričetek praktičnih voženj in menjave kandidatov v Podpeči (izpred IPK-a)

NOVO ZA SREDNJEŠOLCE!

Programa tečajev CPP in PP sta uvrščena v katalog izbirnih vsebin za to šolsko leto, zato jih lahko opravite pri nas in prejmete ustrezno potrdilo. Nudimo popuste, vso literaturo, konkurenčne cene!

Pričakujemo že 2000 kandidata!
Prihranite si čas in nas pokličite!

3. OKTOBRA
SE
PRIČNE

Teden
prometne
varnosti

Nadaljujmo v vsakodnevem življenju akcijo z imenom Varne poti, ki jo je Svet za varnost in preventivo v cestnem prometu pripravil na začetku tega šolskega leta. Zagotovimo te varne poti!